

Előfizetési díj:

Negyedévre... — 2 kor.
Félévre ... — 4 kor.
Égész évre... — 8 kor.

=====
Egyes szám 40 fill
=====

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ. PORZSOLT KÁLMÁN.

Főmunkatárs: KÁRPÁTI BÉLA.

Szerkesztőség és
kiadóhivatal

IX., Ferencz-körút
31. szám, I. em.

=====
Megjelen július és
augusztus kivételével
havonta kétszer.

Achilles Sport-Egylet
Aradi Korcsolyázó-Egylet
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
eregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egylet,
Kolozsvári Athletikai Club

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztrártoni Csón-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Ényedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátorlajuhelyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athleta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi Torna- s Vivóegy.,
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székestehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletikai-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai-Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A sport és az ifjuság erkölcsé.

Szerkesztőségünk levelet kapott egy olyan szülőtől, kinek fia a múlt évben megbukott, most meg intőt kapott. A nálunk megjelent szülő szóval is előadta panaszát a tanulóknak kora sportolása s egyleteskedése ellen, aminek tulajdonítja fiának tanulásban való hanyagságát is. — Mi a levelet azért nem közöljük, mert a személyeskedést még egyletekkel szemben sem helyeseljük s meg az ügynek többet velünk használni, ha a kérdést általánosságban tárgyaljuk.

Ez egy esetben is, mint rendesen, az a panasz, hogy a középiskolai tanuló bele kerül valamely egylet ifjusági csapatába s itt sportol, versenyez és részt vesz a felnőttek társasági összejöveteleiben, mindezek után lassan-lassan elhanyagolja tanulmányait. Az irodalomban csak a sporttudósítás érdekl, beszélgetése csak a versenyek körében forog, szórakozása a sport és lassanként a kávéház, hol az egyleti tagokkal találkozik. Otthoni modora kihívóvá válik, mert ő már dicsőséget, nemzeti dicsőséget szerzett ifju, kiért egész deputáció jön, ha nem menne el valamelyik versenyre.

Évről-évre kevesebbet törődik az iskolával az ily ifju s ha aztán szülői szigoruan fog-

ják, még ő pattog, hogy kap ő állást akár mindjárt is, csak lépjen át más egyletbe, hol 100 koronás állással kínálták. Példákat sorol fel, hogy hány bukott tanuló lett már hivatalnok, ki a sportban kitűnő volt.

A szegény szülő persze eleget magyarázza, hogy a félbemaradt ifju nem mehet előbbre a dijnoki állásnál; a gyerekeszü sportbarát nem hallgat a szóra De oly esetekről is tudunk, hogy a felnőttek társasága a gyermekifjakat erkölcsi testi romlásba vitte, melyért persze nem lehet az egyleti tagokat felelőségre vonni, de a baj mégis az egyleteskedés utján érte a fiukat.

Nem hozzuk most elő az egyes nagyon elszomorító eseteket, nem közöljük a szülők érthető kifakadását, csak azt kérjük: maradhat-e ez így, nem kell-e itt valamit tenni, mikor a szülők már nem birnak legénykedő fiaikkal?

Nagyon jól tudja mindenki, hogy a ministerium már ismételve megtiltotta a középiskolai tanulósnak az egyleti versenyeken való részvételt. De azt is nagyon jól tudja mindenki, tehát az iskolák igazgatói is tudják, hogy ez és ez a tanítványuk most Bécsben, majd Prágában győzött, míg társaik Vergiliust elemezték. A fővárosi iskolák emberségesen szigoru főigaz-

gatója, ki a testi nevelésnek régi lelkes hive, Erődy Béla azonban nem ismerheti névről a főváros összes tanulóit. Ha ő tudná, hogy kik vétenek a ministeri és főigazgatói rendeletek ellen, úgy megtenné ez ellen a teendőket. Ugyde nem akarjuk mi még a ministeri rendeleteknek sem minden mellék tekintetek nélkül való szigorú betartását, hanem annyit igen is kívánhatunk a szülők érdekében is, hogy a tanulmányaikban gyenge fiukat a legnagyobb szigorral maga az iskola tartsa vissza az egyleteskedéstől és a versenyzéstől.

Nem féltjük mi az egyleti sportéletet attól, ha pár ifju, pár évvel később lép az egyleti élet porondjára. Különben is itt nem az általános nemzeti sport gyengítéséről van szó, hanem inkább erősítéséről, mert az csak nem egészséges dolog, hogy 18 évesnél ifjabb legénykék alkossák az egyletek versenyzőit. Az ily ifju versenyzőkről tudjuk, hogy nagyon hamar letörnek s örökre bucsut mondanak a sportoknak.

De mikor az erkölcsi, a testnevelési szempontból óhajtjuk a tanulók egyleteskedésének korlátozását, azt is ismételve sürgetjük, hogy az iskolák törődjenek a fiuk sportkedvének kielégítésével. A játékdélutánok, iskolai versenyek útján az iskola maga tarthatja kezében a tanulók erősödésének ügyét.

De ne számítsunk itt mindig a tornatanárok önkéntes munkájára, hanem az iskolai sportegyletek megteremtésével engedjük a tanulókat kedvök szerint erősödni. A tanári felügyelet szükséges, de csak a veszélytől való óvásra.

Az iskolának ezen munkájában legyenek a szülők is támogatók, hogy gyermekeiket a jó uton tarthassuk.

Testnevelési ankett Bécsben.*

Ismerteti: Kemény Ferencz reálisk. igazgató.

1. Bevezetés és általános tudnivalók.

A testnevelésügynek jövő történetirója napjaink eseményeiben bő termésre fog akadni. A lefolyt két éven belül nem kevesebb mint 4, voltaképen

* Az iskolai testnevelésnek egyik legképzettebb lelkes munkásának tollából ismertetjük az „Egészség” nyomán ez ankett lefolyását.
Szerk.

azonban 5 szaktanácskozást tartottak erről a tárgyról, mely a nevelőket, tanférfiakat, orvosokat és higiénikusokat, de a nagyközönséget és tanügyi hatóságokat is állandóan foglalkoztatja a múlt század utolsó negyede óta. Állításom beigazolására időrendben sorolom fel ezeket a tanácskozásokat: 1. a középiskolai testgyakorlat tárgyában 1908. márczius 16., 18., 19. a magyar vallás- és közokt. minisztériumtan lefolyt szakértekezlet.¹ 2. Testnevelési ankett Bécsben 1909. márcz. 27—30, ápr. 2—3.² 3. Első magyar országos testnevelési kongresszus 1909. decz. 27—29.³ 4. A most ismertető osztrák miszteri ankett. Ehhez járul 5-nek az 1908. jan. 21—25-ig Bécsben megtartott „Mittelschulenquete” alkalmával a testi nevelés egynémely kérdéséről folytatott vita.

Tárgyunknak ez az intenzív és extenzív felkarolása nem csupán azt az örvendetes jelenséget igazolja, hogy a közérdeklődés oly nagy mértékben terelődött ezen fontos ügyre, mint régebben talán soha, de egyuttal gondolkodóba is kell, hogy ejtsen, mert a túlzás és szélsőségek veszélyének csiráit rejti magában, a vajadás hosszú folyamatát szemlélteti s felő, hogy a sok baba köszt elvész a gyerek. Ebbeli, látzólag konzervatív felfogásomnak, gondolom, saját „testnevelési multamra” való tekintettel, szabadon adhatok kifejezést. Nem első ízben teszem; figyelmeztettem erre már akkor, amikor ennek a mozgalomnak, a testnevelés újjászületésének, hajnalhasadását élveztük.⁴

Noha nem vallom azoknak a részben komoly pedagógusoknak (Kern, Willmann) nézetét, akik a testi nevelés fogalmát tagadják és a testi szervezet épségét és gyakorlását mint a szellemi képzés természetes és elengedhetetlen feltételét tekintik, lehetetlen ma már nem látni, hogy a mozgalom eredeti természetes mértékből kilépett, kizökkent; rohamos fejlődésében természetesen bekövetkezett a specializálás, mely a különböző sportnemek és rendszerek előtörtetését eredményezte, amikor akár csak az elméleti tantárgyknál, minden szak képviselője a magát vallja egyedül üdvözítőnek.⁵ Már pedig az így tenyésztett „testi tulterhelés”, melyre alkalmilag még visszatérték, nemcsak veszedelmes mint a szellemi tulterhelés, hanem komikus is, mert hisz oly törekvésből indult ki, mely emezt egyensúlyozni akarta.

¹ Ismertette az „Egészség” 1908. évf. 290—297. lapjain „Zeitschrift für das Realschulwesen” Bécs 1909: 83—87. lap.

² Ismertetését lásd az „Egészség” 1909. évf. 193—198. lapján.

³ Ismertette Schuschny dr. az „Egészség” 1910. évf. 36—42. lapján. Továbbá „Magyar Katonai Közlöny” 1910: 62—71. lap. „Hercules” 1910: 1—1. szám. „Zeitschrift für das Realschulwesen” Wien, 1910. (sajtó alatt).

⁴ Lásd: „Gegenwart und Zukunft der körperlichen Erziehung” e. munkámat (Berlin, Gerdes & Hödel 1904. 91. lap).

⁵ A most ismertető ankett is lépten nyomon igazolja hogy a felszólalók saját szük keretükben mozognak és alig képesek a probléma egyetemes magaslátára emelkedni. A testi nevelés ügyénél ehhez még a toruatanító és iskolaorvos, ujabban pedig a katonai elem érdekközi versenyzése járul.

Valahányszor a kulturának és emberképzésnek valamely elhanyagolt vagy elfelejtett területét ismét felfedezik, felkarolják, az evolúció folyamán sajátos „önzetlen« versengésnek, tülekedésnek vagyunk tanúi, melyet nemes rugóira való tekintettel voltaképpen nem is kárhoztathatunk. A testi újjászületés jelszava és szükségszerűsége az intellektuellek köréből indult ki; a szakférfiak csakhamar megértették e mozgalom jogsultságát és csatlakoztak hozzá. Nem sok időbe került s az orvos és higiénikus is tudatára ébredt ebbeli hivatásának és kötelességének. Következtek a sportférfiak s végre a katonák. Ezen felsorolt tényezők mindegyike a maga számára igyekszik lefoglalni az ügyet vagy benne legalább is az első hegedüt szeretné játszani, megfelekedzván arról, hogy itt voltaképpen nem róluk s nem személyi hiúságot és becsvágyat istápoló „ügy“-ről van szó,¹ hanem az ifjuság létérdekéről, mely legpregnansabban az egészség szóval fejezhető ki. Elfelejtik azt is, hogy a testiekben ép oly kevésbé lehet és szabad mindent az iskolától várni, mint a szellemi képzés dolgában.

Amikor készséggel vállalkoztam arra, hogy folyóiratunkban ismertetem ezt az ankettet, a maga egészében tudatában voltam annak a szolgálatnak, amelyet az „Egészség“ az idevágó anyagnak lehető teljes közlésével a közönségnek már eddig is tett. Ezen inventárium becses részét teendik az alábbi közlések, melyeket közvetlen és elsőrendű forrásból merítettünk. Már eleve mondhatjuk, hogy ez a kongresszus a fent említett 4—5 alkalom közül a legjelentősebb s hogy belőle sok tanulság hárul a mi hazai viszonyainkra is.

Ezt nem csupán a résztvevők helyes megválogatásának és szakértelmének tudhatjuk be, hanem annak is, hogy a jó eleve megállapított kérdőpontokra hivatott előadókat jelölték ki és ezeknek nyomtatásában megjelent munkálatai az ankett tagjainak még a megnyitás előtt rendelkezésre álltak.

Terünk, sajnos, nem engedi, hogy akárcsak kivonatossan ismertessük ezen rendkívül tartalmas, számos ténybeli adatot tartalmazó jelentéseket, melyek több lapra terjedő indítványokkal, tételekkel és mindenkor határozott állásfoglalással végződnek — azért az ankett elé terjesztett kérdésekkel kapcsolatban csupán a szerzők és a terjedelem megemlítésére szorítkozunk, egyébként pedig legnyomatékosabban hívjuk fel a testi neveléssel foglalkozó magyar szakférfiakat, hogy ezt a hivatalos kiadványt megszerezzék és komolyan tanulmányozni el ne mulasszák.

Íme az ankett elé terjesztett kérdések, zárójelben az előadókkal és jelentésük terjedelmével.

¹ Az örökké ankettező uraknak melegen ajánlom figyelmebe a »Herkules« f. é. 3. számának »Csupa szóbeszéd!« c. vezércikkét, melynek szerzője t. k. így fakad ki: »Beszélni, írni mi is tudunk, újabb és újabb eszmékkel mi is szolgálhatunk; de, kérдем, az évek óta hangzó lármának volt-e annyi eredménye, hogy tornatermeink épültek vagy játéktereink létesítettek volna?«

I. Mily tekintetben kívánatos a középiskolai ifjuság testi kiképzésének javítása és hogyan mozdíthatná elő a szülői ház az iskola törekvéseit hathatósan? (Előadó: Piasecki Jenő dr. med. főgimn. tornatanító és a lemergi tornatanító-vizsgálóbizottság hely. elnöke, 12 lap; társelőadó: Klenka József prágai áll. reálisk. tornatanító, 9 lap).

II. Megfelel a mai középiskolai tornatanítás a modern követelményeknek? Szükséges-e a tornatanítás meglévő tantervének revíziója?² (Lukas Gusztáv a bécsi tornatanítóképzőtanfolyam és az egyetemi torna intézet vezetője, 5 lap; Landsiedl Antal tanár a Theresianische Akadeime tornatanítója, 4 lap).

III. A középiskolai tornatanítók előtanulmányai és kiképzése. Ezzel kapcsolatban a középiskolákban és tanítóképzőkben működő tornatanítók vizsgálati szabályzatának revíziójáról és tornafelügyelők esetleges szervezéséről. (Pawel Jaro reálisk. tanár, 22 lap; Schantin József prágai áll. reálisk. tornatanító és előadó a tornatanítóképzőn, 7 lap).

IV. Mennyiben szolgálhatná a tornatanítás a középiskolai tanulók katonai előképzést is? Kívánatos és lehetséges-e a czéllövés bevezetése? (Piskacek Ottokar cs. és kir. ezredes, 29 lap).

V. Kívánatos-e az iskola érdekének szempontjából és mikép történjék az ugynevezett »Knabenhorte«-k² szervezése a nép- és polgári iskolákban? (Rieger Károly dr. bécsi főigazgató, 14. lap).

VI. Egyébb önálló indítványok a tanuló ifjuságnek testi nevelése érdekében.

Ezt az öt főjelentést egy 42 lapra terjedő bevezető tanulmány előzi meg, melyet »A középiskolai ifjuság testi képzésének mai állapotáról« hivatalos források és közlemények, valamint az évi értesítők (1908-ból 340, 1909-ből 364) alapjáon Guttman Miksa tanár a bécsi Brzsébetgimnázium tornatanítója állított össze, aki immár tizenkilenczedszer dolgozta fel az értesítőknek »az ifjuság testi fejlődésének érdekében tett intézkedések« cz. és a miniszterium részéről 1890-ben elrendelt fejezeteknek adatait.

Most pedig engedjük szóhoz a résztvevőket, akiket eredeti sorrendben egyenként szólaltatunk meg, mert jóllehet ez az eljárás kissé körülményesebb, a közvetlenséget és az eszmék forrongását és kialakulását ez teszi igazán szemlélhetővé.³ Zárójelben itt-ott jellel vagy szóval saját álláspontunkat jeleztük s mindvégig különös figyelemmel voltunk a katonai elem tárgyalására.

¹ Nekem úgy tetszik, hogy logikailag a két első kérdés sorrendjét fel kellett volna cserélni.

² Ezeknek a katonailag szervezett nappali diákokthonoknak, félinternátusoknak felállítását Opelt százados kezdeményezte 1906-ban Bécsben. Ma kétféle minőséggel összesen 131 ilyen Knabenhort van Bécsben.

³ Az ankett eredményeinek összefoglaló ismertetését a »Magyar Katonai Közlöny«-ben adom.

II. Előadások és viták.

Az ankettet maga az elnöklő miniszter Stürgkh gr. hosszabb beszéddel nyitotta meg, melyben utalt arra, hogy bár a testi nevelés ügye az 1908 évi középiskolai anketten is szerepelt, ott más szervezeti és tanulmányi kérdések háttérbe szorították ezt. Nagy elismeréssel emlékszik meg egyik elődjének, a jelenlevő Gautsch bárónak még 1890. szeptember 15-én kibocsátott rendeletéről, mely az egész tanításnak figyelmét ráterelte az akkoriban még új ifjúsági játékokra, majd röviden érinti a tanügyi hatóságnak azóta foganatosított intézkedéseit s jelzi a tanácskozás főbb tárgyait, „melyeknek középpontjában remélhetőleg a jövőben is a torna meg fog maradni“, amire nézve új utasítások vannak előkészületben. A miniszter még jelzi, hogy az ankett tárgyalásai nem nyilvánosak, hanem merőben a tanügyi hatóság tájékoztatására szolgálnak, amire ezen jelszóval „Egészséges, vidám ifjúság!“ a tanácskozást megnyitja. — A vita megindul és az I. és II. kérdést együttesen tárgyalják.

Gautsch báró, a közigazgatási bíróság elnöke örömmel és hálával üdvözölvén a szaktanácskozás összehívását, megállapítja, hogy a testgyakorlatok szükségyszerűségének tudata immár áthatja a lakoságnak legszélesebb rétegeit s azért szükséges, hogy amazokkal szemben az elméleti tantárgyak engedményeket tegyenek. Az ifjúságnak testi nevelését nem szabad kizárólag a tornatanítóra bízni; eziránt szakmáján kívül minden tanítónak és tanárnak kell érdeklődni. Hogy erre képes legyen, a tanító- és tanárjelöltekre a testgyakorlatot kötelezővé kell tenni, ugyisintén azt is, hogy egy bizonyos korhatárig, pl. a 40. évig az ifjúság gyakorlataiban és játékaiban részt vegyenek. A tantervben bizonyos szabadságot kíván a helyi viszonyok és a szülők kívánságainak figyelembe vételére. A katonai gyakorlatokban a komolyság megőrzendő; a czéllövés alig lesz mindenütt szervezhető; az orvost nagyobb befolyás és működési kör illeti meg: minden tanuló részére anyakönyvi lap vezetendő, melybe a testi nevelésre, fejlődésre és eredményekre vonatkozó adatok az 1. osztálytól a 8-ig bejegyzendők.

Bum egyetemi magántanár a szellemi és testi kifáradás kérdésével foglalkozik. A Mosso-féle ergograph-fal végzett kísérletek alapján ellenzi a német tornát, mely a szellemi kifáradást csak növeli; ehelyett inkább a játékokat, uszást, a szabad tornát és a svéd tornát üzeni, továbbá a rendes lélegzés érdekében az éneket. Határozottan ellenzi a kerékpározást az egészségre káros túlzásai miatt. A testileg rendelkezések vagy hiányosak dolgában csak az orvos mondhat szakértői véleményt. A 2. kérdésre határozottan nemmel, az 1-re határozottan igenmel felel.

Strömberg-Groszmann asszony egy svéd gimnasztikai magánintézet tulajdonosa egyetért Piaseczki

tornatanító jelentésével (l. fent I.) és a következő kívánságokat terjeszti elő: 1. A középiskolai tornatanítást megállapítandó bizottságba a svéd rendszer képviselői is beválasztandók. 2. A torna valamennyi leányiskolában kötelező tárgy legyen. 3. A svéd rendszer kísérletképen néhány áll. középiskolában bevezetendő s tanításával olyan tanerők bizandók meg, akik a stockholmi központi iskolában avagy más, azzal egyenértékű intézetben nyerték kiképeztetésüket.

Adler dr. törvényszéki kerületi orvos és az osztárak „Elternbund“ képviselője a testgyakorlatok szaporításának hive, de ellenez minden tornaóratöbbletet és czéllövő-gyakorlatokat mindaddig, míg a hatóság nem gondoskodik hetenként két feladatmentes játékdélutánról. A minisztérium kebelében külön testnevelési szakosztályt sürget, mely a népiskolától kezdve az egész ügyet felölelje s ajánlja szülői egyesületek megalakítását a testi nevelés érdekeinek előmozdítására.

Spitz dr. (Grác) egyet. mtanár a középiskolákat végzetek kedvezőtlen sorozási eredményeire hívja fel a figyelmet és megállapítja, hogy testi nevelés dolgában nagy eltérések vannak az egyes középiskolák között (lásd Guttman tanulmányát). Nagy baj az, hogy a tornatanító és a többi tanár között nincs meg a kellő megértés és egyetértés. Feladatmentes délutánokon kívül kötelező játékdélutánokat kíván s amint szóló a gráci egyetemen teszi, minden főiskolán előadásokat kellene tartani ezen tárgykörből.

(Folytatjuk.)

Iskolák. Főiskolák.

Ifjúsági disztorna. A budapesti III. ker. m. kir. áll. főgymnasium folyó hó 9-én tartotta meg immár negyedikben minden tekintetben fényesen sikerült disztornáját.

A tartalmas modern program felölelte a szabadgyakorlatok keretébe vágó mindamaz ujitásokat, melyekkel a művelt kültöld hatalmas lépésekkel fejleszti testnevelésügyét. E sikerült ujitások nem az idegen népek tornászatanak merev kopái voltak, hanem a magyar vérmérsékletnek, a magyar kedély szellemének megfelelően művészi módon voltak átalakítva.

És ez Kmetykó János tornatanárnak — a fiatalabb generáció legjelesebb paedagógusának — az érdeme. Az ő eredményes munkássága kell, hogy felkeltse az intéző körök figyelmét abban az irányban, hogy az ifjúság testnevelése sürgősen reformáltassék. Az ő működését megkönnyíti az intézet széles látkörű igazgatója dr. Morvay Győző, aki szintén egyik legelkeszebb pártolója az ifjúság testi nevelésének. Intézete irányító működést fejt ki az ifjúsági testnevelés fejlesztése terén. Az intézet, mely rövid idő alatt a

modern amerikai iskolák nivójára emelkedett, mindenkor nyitva áll a testgyakorlás legkülönbözőbb ágait gyakorolni vágyó ifjúság előtt. A svéd és német nevelőtornászok minden eszköze az ifjúság rendelkezésére áll.

Az ünnepély a III. ker. Vigadóban folyt le nagyszámú közönség jelenlétében. Mintegy 100 diák felvonulásával kezdődött az ünnepély, mely után a mintacsapatok szakadatlan sora következett. Oly tartalmas precíz működést produkáltak a derék fiúk, hogy lehetetlen volt egyik számot a másik fölé helyezni. Legjobban mégis a VI. oszt. buzogánycsapata tetszett. A magyaros tornász, az esztetikai izlésnek megfelelő anyag, a tökéletes kivitel, a hozzásimuló magyar zene, az egyöntetű tornaruházat valóban mintaszerűvé emelte a sorrend ezen pontját, mely után perczekig tapsolt a közönség.

Az összes mutatóanyagokhoz a magyaros zenét Lencz Ferenc zenetanár rendezte és dirigálta. A versenydíjakat dr. Morvay Győző igazgató osztotta ki szép beszéd kíséretében. Beszédében kiemelte Kmetykó János tornatanár önfeláldozó munkásságát s átnyújtott neki egy gyönyörű ezüst babékoszorút, melyet a hálas ifjúság vett emlékül.

A BEAC mezei versenye. Az utolsó mezei verseny f. hó 10-én délután folyt le a Lágymányoson a BEAC rendezésében. Amint azt már vasárnap megirtuk, felesleges volt e verseny rendezés, mert a terminus már igen késői volt, a közönség is betelt már a gyakori mezei versenyekkel, ehez hozzájárult a rossz idő s így érthető, hogy gyér számu, inkább a legközelebről érdekeltekből álló közönség jelenlétében folyt le e verseny.

Nem tagadható, hogy mikor a BEAC a legrosszabb időit élte, mi voltunk azok, kik buzdítottuk, lelkesítettük azt a kised tábort, mely a MASz—MOTESz hatalmas harcánál, még kitartott a BEAC zászlója mellett. Rosszul esik tehát nekünk a BEAC vasárnapi versenyéről beszámolni, melyről mindent csak jót nem írhatunk. A verseny rendezése rossz volt. Szakember tudja a legjobban, hogy egy mezei verseny rendezése a legnehezebb. A legkisebb tévedések, helytelen intézkedések megfosztják azonnal a versenyt realitásától. Így volt ez a BEAC. versenyén is. A pályabírák hozzá nem értése, a pálya rossz, jobban mondva szorványos felhintése, a terepviszonyok nem ismerése ireálisá tették e versenyt. A verseny kb. 10 kilométerre volt kiírva, az elért időből következtetve azonban a versenyt maximális hossza 7 kilométer volt. Tíz kilométer meg körülbelül sincs 7 kilométer, avagy fordítva. De eltekintve ettől, a pályabírói tisztet egy-két pályabíró kivételével, hozzá nem értő középi-kolász fiúkkal töltötték be, a kik lehetnek ugyan lelkes sportbarátok, de a pályabírói tiszttel járó munkához csak annyit értenek, mint a tyúk az abéczéhez. Csodálatos, sőt egyenesen bihetetlen, hogy egy főiskolai egyesületben ne találkozon elég egyetemi hallgató, kikkel egy

mezei verseny fontos pályabírói tisztét betölthetnék.

A MASz.-nek az elmúlt vasárnap példásan rendezett versenye után a BEAC. mai versenye erős visszaesés. Nem tudjuk elhinni, hogy a MASz.-nek sikerült a 13 km. pálya helyett 12 és fél kilométeres pályát kijelölni, akkor a BEAC-nak nem sikerült a 10 km. pályát legalább 9 kilométerre kijelölni. A pálya rövid volta, de főképp a versenypálya rossz kijelölése eredményezte Weissshauss győzelmét. Így volt csak lehetséges, hogy a BEAC. annyira megközelítette a MAC.-ot, kinek emberei egész frissen értek a célhoz s csodálkozva látták, hogy már a célban vannak, holott még legalább 3 kilométerre szükségelt erő tartsottak magukban.

Ily versenyek igen alkalmasak a mai népszerű atletikai sportot lejártni. Pedig tudunkkal a BEAC.-nak, amely par excelenze atletikai egyesület nem lehet más célja, mint az atletikai sportot öles lépésekkel előre vinni, pedig ezt a vasárnapi versenyével nem tette. A MASz. képviselője nem volt jelen e versenyen s kötve hisszük, hogy jelenlétében így módon lefolyhatott volna e verseny. MUE. kb. 8 km. kiirt versenyét 25 percz alatt futották, a BEAC. 10 km.-re kiirt versenyét pedig 28 percz alatt. Ez eleget mond, ehez nem kell kommentár.

A versenynek legkinosabb momentuma kétségtelenül az egyéni győzelem eldöntése volt. Egy kilométernél a cél előtt Horváth még 40 méterrel vezetett, ekkor a pálya helytelen és szabálytalan kijelölése folytán egy mély szántóföldön futott át, míg az őt követő Weissshauss a szántóföldet övező uton futott. Weissshauss ekkor nemcsak behozta a hátrányát, hanem Horváthot meg is előzte. Sportember tudja csak igazán mit tesz egy verseny végső fázisában egy jó uton, vagy pedig mély szántásban futni. Ez a mély szántás nagyon kivette Horváth erejét, úgy, hogy az utolsó 100 méteren öt méterrel meg kellett hajolnia Weissshauss előtt. A MTK. képviselője magától érthetően azonnal megóvta a versenyt. Érdekes a jury ítélete. A jury kimondotta ugyanis, hogy a MTK. teljes jóhiszeműen adta be az óvást, mert annak némi alapja volt, azonban helyt neki nem ad. Tény az, hogy a pálya ezen kritikus helyen nem volt felszórva, s a pályabírák nem figyelmeztették Horváthot, hogy rossz helyen fut, ami különben is kötelességük lett volna, hanem engedték a jó ut helyett egy szántásban futni, mely megfosztotta őt egész előnyétől. Így versenyt rendezni nem szabad s a BEAC. tanuljon e versenyből; középiskolász gyerekekkel versenyt rendezni nem lehet.

A verseny csapat győztese a MAC. lett. A csapaton meglátszott, hogy nem 6¹/₂—7 kilométerre készült futni, hanem 9—10 kilométert, ez volt az egyedüli oka, hogy nem nagyobb pontkülönbséggel nyerte a versenyt. Igen szépen futott a MAC. csapatában Vangel és Fekete, míg Auerbachtól többet vártunk. A BEAC. csapatának igen megfelelt a táv hossza.

Már a bajnokságban bebizonyosodott, hogy futói a hosszú távot nem bírják, innen van mai jobb szereplésük. A MTK. csapata, mint már közöztük, csak Horváth startolása miatt állt a starthoz. Horváthon kívül csak Fülep Ernő futott végig a távot, ki megfelelően jól futott és erősen ráczáfolt eddig mutatott rossz formájára. A verseny részletes eredménye a következő:

1. Weissshauss Mihály (BEAC.) 28.55 4 mp.
2. Horváth István (MTK.)
3. Vangel Gyula (MAC.)
4. Vangel Sándor (BEAC.)
5. Bán Kálmán (MAC.)
6. Fekete Béla (MAC.)
7. Auerbach János (MAC.)
8. Penninger Gusztáv (BEAC.)
9. Wagner Raymond (BEAC.)
10. Merényi Lajos (MAC.)
11. Schweizer János (MAC.)
12. Fülep Ernő (MTK.)
13. Veress Imre (MAC.)
14. Pericht Rezső (BEAC.)

Start után Fischer megy a mezőny élére erős tempót diktálva, magával viszi klubtársát, Horváthot, kit Weissshauss és Vangel követ. Négy kilométeren át ez a mezőny képe, itt Horváth erősítve a tempót, elhúz és 40 méterrel vezet a fentiek előtt, kiket hosszú sorban követnek a többiek. Ez a mezőny képe a fent leírt incidensig, ott Weissshauss eléri Horváthot, kit csak óriási erőfeszítéssel tud néhány méterrel a célban megelőzni. Vangel 120 méterrel harmadik, 30 méterrel negyedik Gergely, kit 10 méterrel követ Bán.

Labdarugás.

Magyar footballkongresszus. A MLSz. központi vidéki bizottsága és központi intéző bizottsága és közös ülésükön egyhangulag elfogadta a vidéki bizottságnak azt a tervét, hogy évenként kongresszust rendezzen a MLSz. és azt javasolja a tanácsnak, hogy az első kongresszus az idén Budapesten tartassék meg június 19-én a Magyar Kupa döntőjével kapcsolatban.

Torna. Athletika. Vivás.

A MOTESz pünkösdi tornaünnepélye. A MOTESz. az idén Eperjesen az ETVE támogatásával rendezte tornaünnepélyét. Az ETVE a MOTESz fővárosi egyesületei kívánságára az ünnepély atletikai részét lényegesen kibővítette. Ezen új versenykiírást a MOTESz a napokban fogja közzétenni. Tervbe van véve a székesfehérvári ünnepélyen oly nagy sikerrel szerepelt

súlyemelő és birkózó versenyeknek a programmba való vétele. Ez azonban attól függ, hogy az ETVE megkapja-e e célra az eperjesi színházat, mely az egyetlen alkalmas hely ilyenü versenyek rendezésére.

A Budapesti Torna Club április 2-án tartotta 25-ik évi rendes közgyűlését. Gróf Teleki Sándor elnök távollétében Iszer Károly társelnök nyitotta meg a közgyűlést, lendületes szavakban emlékezve meg a klub huszonöt éves fennállásáról és hazafias nagy munkásságáról. A közgyűlés az igazgató választmány jelentését és a zárszámadásokat elfogadva, a felmentvényt megadta, megállapította az 1910. évi költségelőirányzatot és a rendes tagsági díjat 36 koronában.

Szimély Árpád székesfővárosi főszámvevő, a klub legrégebbi tagjainak egyike, Iszer Károly társelnök huszonöt éves munkásságát méltatta szép szavakban és indítványozta, hogy a klub festesse meg Iszer Károly arcképét. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel emelte az indítványt határozattá.

Végül megválasztotta a közgyűlés elnökké gróf Teleki Sándort, társelnökké Iszer Károlyt, alelnökké alelnökké dr. Pokorny Sándort és dr. Hankiss Jánost, orvossá dr. Kovách Aladárt, ügyésszé dr. Vermes Nándort. A pénztárvizsgáló bizottság tagjai Freyler Béla, Kukányi Ernő és Neusiedler Kornél lettek. Megválasztott továbbá 20 választmányi rendes és 5 póttag.

A Vén Fiuk Vivó Clubja folyó hó 26—29-én rendezte házi kardvivó versenyét, melyen a klub összes rendes és vendégtagjai részt vehetnek. A versenyt két csoportban tartják: az egyikben azok vivnak, akik nyílt versenyben még nem vettek részt, a másikban a versenyvivők. Mindkét csapatban tiszteletdíjak. A vén fiuk igazgatósága legutóbbi ülésén vivóéletünk két kitünőségét iktatta be vendégtagjai sorába: Iványi Gyula takarékpénztári igazgatót és Fery Oszkár csendőrezredest, kiknek neve szorosán összeforrott vivóéletünk új reformkorszakával.

A Fővárosi Vivó-Club folyó év márczius 31-én tartotta 26-ik rendes közgyűlését a tagok nagyszámú részvétele mellett. Hajós Zsigmond elnök ismertette a club múlt évi működését s a választmánynak jelentését. A jelentés kiemeli a club jubileumának jelentőségét, ismerteti a lefolyt év sporttörténetét, a clubtagok működését az egyes versenyeken s beszámol a választmány tevékenységéről. Nevezetesen kiemeli az új clubhelyiség előnyeit s Torricelli és b. Malvica mesterek működését. A közgyűlés a jelentés, továbbá az elszámolást s az előirányzatot elfogadta s az új alapszabályok értelmében a választmányt új választás által kiegészítette. Pénztáros lett Pollatsek Arnold, a választmány új tagjai pedig Berti László százados, dr. Sós Ernő, Éber István, dr. Földes Dezső, Gyárfás és dr. Komlóssi Béla lettek. Az ülés után társasvacsera volt a club helyiségeiben.

Magyar vivók sikere a cseh kard- és törbajnokságban. 1. Goppold (Prága). 2. Dr. Földes Dezső (Fovárosi Vivó Club). 3. Posta Sándor (Kolozsvári EAC).

Törbajnokság: 1. Dr. Földes Dezső (FVC). 2. Pfeiffer (Prága). Posta Sándor (KEAC).

A cseh nemzetközi kard- és törvívó bajnokság került Prágában eldöntésre a Cesky Sernitzky Riegel Club rendezésében. A nagyszabású vívóversenyen Csehország összes számottevő versenyvivőin kívül Bécs, Belgium, Galiczia és Magyarország szép számmal volt képviselve és több, a londoni olimpiádon részt vett vivó mérte össze újra fegyverét. A magyar vivók közül Földes Dezső (FVC), Léhner Artur (FVC) és Posta Sándor (KEAC) vettek részt a versenyen és a magyar vivósportnak újabb diadalt arattak.

Goppold, aki egyike a legrégebb amatőr versenyvivóknak, kitűnő formában volt, győzelmeit nyugodt és biztos védéseivel érte el. Dr. Földes jó tempó támadásaival és gyors ríposztjaival ratott nagy sikert: karddal nagyon szépen dolgozott, de törrel még sosem vívott ilyen jól, szinte játszva nyerte meg erős ellenfeleivel szemben a versenyt, megmutatván a külföldnek, hogy a magyar vivók a törvívásban is kitűnőek.

Uszás. Evezés.

Zöld-fehér színek a Dunán. Sportaktivitásával kitűnő Ferencvárosi Torna Club evezős szakosztályt létesít, sőt már túl is van az alakulás első stádiumán. Az egész csak azon mulik, kap-e alkalmas helyet partibáz építésére, mert egy uszóház költségei túllépnék az engedélyezhető budget keretét. Olyan kaliberű emberek dolgoznak azonban az ügy érdekében, hogy több mint bizonyos, hogy nemsokára a népszerű színeket a Dunán is üdvözölhetjük.

Megvalljuk, hogy sokat várunk szereplésüktől. Minden vállalkozásában megmutatta az FTC, hogy tud küzdeni a célért s az anyagi áldozatoktól sem riad vissza. Másrészt meggyőződésünk, hogy az FTC versenyző egyleteink közé fog tartozni s amint egy kész csapata lesz, meg fog jelenni a startnál. Erre biztosíték az az egészséges szellem, amely náluk honol s ami az evezős sportnál sem fogja magát megtagadni.

Magyar uszók Magdeburgban. A magdeburgiak rendezett uszóversenyben a FTC vízipólócsapata szép és értékes győzelmet aratott igen nagy konkurencia közepette, bár e csapatot erősen lehandicapolta az utazás. Az uszósámokban természetesen már nem arattak sikert, miután első klasszis uszója egyáltalában nincs. A versenyen különben — bár Stockholm, Hannover, Berlin stb. is képviselve volt, a magdeburgiak aratták a legtöbb győzelmet.

VADÁSZFEGYVEREK

Csakis elsőrendű gyártmányok!

Flobertek, pisztolyok, revolverek, sport,
.: utazási cikkek és távcsöveket ::

csekély havi törlesztésre

szállít

NOWOTNY J.

prágai fegyvergyáros budapesti telepe
Budapest, VI., Nagymező-utca 21.

Kérjen főárjegyzéket!

! TELEFON !
112-69 !

! TELEFON !
112-69 !

A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK TÉLI MENETRENDJE.

A vonatok INDULÁSA Budapest k. p. udvarról. Érvényes 1909 okt. 1-től.

A vonatok ÉRKEZÉSE Budapest k. p. udvarra. Érvényes 1909 okt. 1-től.

Délrejt				Délután				Délrejt				Délután							
vonat-szám	óra	perc	vonat neve	vonat-szám	óra	perc	vonat neve	vonat-szám	óra	perc	vonat neve	vonat-szám	óra	perc	vonat neve				
1110	5:50		szv. / Balatonfüred, / Tapoleza	914	12:10	sz. v.	Kiskörös	5130	4:10	sz. v.	Tapiószecső	323	12:10	sz. v.	Gödöllő				
28	6:10		/ Nagykáizsa, / Triest	610	12:20		Arad, Marosrossziget	645	5:00	tszsz.	Arad, N. Sziget	005	12:15	gy. v.	N. Sziget, / Fiume				
10	6:35		/ Wien, Graz, Sopron	310	12:30		Szombathely, Wien	330	5:10	v. v.	Berlin, Ruttka	609	12:30	sz. v.	(Tóvis, Arad, Maramarossziget)				
1502	6:50	gy. v.	/ Kassa, Csorba	324	12:5		Gödöllő	301	5:30	sz. v.	Hatvan	301	12:45	gy. v.	Berlin, Ruttka				
1002	7:00		/ Fiume, Torino, Róma, / Pécs, Vinkovce	1304	14:00	gy. v.	Fehring, Graz	1707	5:45		M.-Sziget, Stanislau	7	12:50	sz. v.	(Wien, Sopron, Szombathely)				
302	7:05		/ Ruttká, Poprad-Felka	1504	15:0		Kassa, Poprad-Felka	920	5:55		Belgrad, Bosznabrod	401	1:00	gy. v.	Lemberg, Munkács				
906	7:10		/ Ujvidék, Belgrad, / Sofia	912	15:30	sz. v.	Szabadka, B.-Bród	607	6:15		Brassó, Arad	903	1:05		Konstantinopoly, Bród				
1302	7:25		/ Fehring, Graz, / Triest	602	2:00	gy. v.	Arad, Bukarest	17	6:15		Komárom, Gyékényes	601	1:15		Bukarest, Arad				
402	7:35		/ Lemberg, / Maramarossziget	404	2:15		Wien, Paris	11	6:25		Wien	1	1:20		London, Paris, Wien				
322	7:40	sz. v.	Gödöllő	24	2:25	sz. v.	Bicske	405	6:30		Lemberg, Kassa, / Maramarossziget	1901	1:40		(Gyékényes, Eszék, Pécs, Bród)				
908	7:45		/ Belgrad, Bród, / Sofia	312	2:30		Hatvan, Satoraljaiújhegy	319	6:50		Gödöllő	1501	1:55		Bród, Kassa				
806	8:00		/ Arad, Brassó	510	2:40		Szolnok	1911	6:55		Paks, Bród, Eszék	0301	2:10		Graz, Fehring				
1508	8:10		/ Kassa, Csorba	1022	3:05	v. v.	Gyékényes	1505	7:00		Csorba, Kassa	315	2:15	sz. v.	Szerencs, Hatvan				
506	8:20		/ Kolozsvár, Brassó, / Munkács	904	3:20	gy. v.	Bosznabrod, Belgrad	1407	7:10		Graz, Fehring	323	2:15		Bicske				
408	8:40		/ Maramarossziget / Zágráb, Fiume, Pécs, / Bród	304	3:30		Ruttka, Berlin	911	7:25		Brassó, Kolozsvár	25	2:20		Gödöllő				
1708	9:00		/ Maramarossziget, / Stanislau	1104	3:50		Balatonfüred, Tapoleza	321	7:30		Gödöllő	15	6:25		Győr, Veszprém				
306	9:15		/ Ruttká, Berlin	1004	4:10		/ Zágráb, Fiume, Róma, / Nizza, Nápoly	1066	7:40	gy. v.	Róma, Fiume, Triest	505	6:40		(Brassó, Kolozsvár, / Debreczen)				
2	9:20	gy. v.	/ Wien, Graz, / Sopron	326	4:25	sz. v.	Gödöllő	1509	8:15	sz. v.	Csorba, Kassa	421	6:55	v. v.	Szerencs, Hatvan				
22	11:55	sz. v.	Bicske	18	4:30		Komárom	509	8:30		Szolnok	3	7:05	gy. v.	Wien, Graz				
*) Csak vasár- és ünnepnap előtti hétköznapokon közlekedik.				314	6:40		Hatvan	313	8:45		Hatvan	905	7:15	sz. v.	Berlin, Ruttka				
				1709	7:55		M.-Sziget, Stanislau	328	5:20	sz. v.	Gödöllő	1007	9:05		/ Fiume, Bród, Pécs	905	7:20		Brassó, Arad
				16	7:10		Győr, Triest	508	5:40		Kolozsvár, Brassó	13	9:20		Győr	907	7:35		Belgrad, Bród
				316	7:35		Hatvan	303	5:55		Ruttka, Berlin	913	9:40		Szabadka	1009	7:45		Munkács, M.-Sziget
				1912	7:45		Pécs, Bród	330	6:25		Pécel	307	9:50		Berlin, Ruttka	1705	8:20		Fiume, Bród, Pécs
				1510	8:10		Kassa, Csorba	916	6:30		Szabadka	1101	9:55	gy. v.	Tapoleza, Balatonfüred	25	8:25		Stanislau, M.-Sziget
				511	8:25		Szolnok	314	6:40		Hatvan	5	10:15		Sopron, Győr	1507	8:30		Bicske
				334	8:50		Gödöllő	1609	7:55		M.-Sziget, Stanislau	21	10:35	sz. v.	Triest, Nagykáizsa,	9	8:30		Csorba, Kassa
				1066	9:00	gy. v.	Fiume, Nizza, Triest	16	7:10		Győr, Triest	317	8:50	sz. v.	Gödöllő	303	8:40	gy. v.	Wien, Graz
				130	9:25	sz. v.	Fehring, Graz	316	7:35		Hatvan	303	8:50	sz. v.	Gödöllő	303	8:40	gy. v.	Berlin, Ruttka
608	9:30		Arad, Brassó	1912	7:45		Pécs, Bród	1001	9:35		valamint vasár- és ünnepnapot megelőző köznapon közlekedik.	1001	9:35		(Róma, Fiume, Vinkovce, Pécs, Triest)				
1504	10:00		Kassa, Csorba	1510	8:10		Kassa, Csorba	915	9:45	sz. v.	Kiskörös	403	9:55	gy. v.	(Lemberg, Munkács, / Maramarossziget)				
910	10:10		Belgrad, Eszék, Sraj	511	8:25		Szolnok	905	10:00		Sofia, Belgrad	905	10:00		Sofia, Belgrad				
406	10:15		Lemberg, Kassa, M.-Sziget	334	8:50		Gödöllő	1303	10:10		Szeged, Fehring, Triest	1503	10:20		Csorba, Kassa				
12	10:30		Wien, Paris	1066	9:00	gy. v.	Fiume, Nizza, Triest	547	10:35	tszsz.	Nagykátá	327	10:35	sz. v.	Gödöllő				
1010	10:45		Fiume, Nápoly	130	9:25	sz. v.	Fehring, Graz	1109	11:10		Tapoleza, Balatonfüred	1109	11:10		Tapoleza, Balatonfüred				
338	11:10	v. v.	Ruttka,	608	9:30		Arad, Brassó	A vonatok indulása Budapest-Józsefvárosról.											
422	11:25		Hatvan, Szerencs	1504	10:00		Kassa, Csorba	A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra.											
				332	7:00	sz. v.	Gödöllő					317	8:50	sz. v.	Gödöllő				

A vonatok INDULÁSA Budapest ny. p. udvarról. Érvényes 1909 okt. 1-től.

A vonatok ÉRKEZÉSE Budapest ny. p. udvarra. Érvényes 1909 okt. 1-től.

Délrejt				Délután				Délrejt				Délután							
vonat-szám	óra	perc	vonat neve	vonat-szám	óra	perc	vonat neve	vonat-szám	óra	perc	vonat neve	vonat-szám	óra	perc	vonat neve				
102	1:00	k. ost.	/ Wien, Paris, Ostende,	714	12:05	sz. v.	Szeged, Szolnok	701	12:50	k. ost.	/ Konstantinopoly,	157	1:05	sz. v.	Rákospalota-Ujpest				
148	5:35	sz. v.	(London	4106	12:10		Esztergom	145	5:25	sz. v.	Bukarest	159	1:15		Rákospalota-Ujpest				
122	5:45		/ Rákospalota-Ujpest	160	12:15		Rákospalota-Ujpest	723	5:30		Dunakeszi-Alag	133	1:20		Nagy-Maros				
718	5:50		/ Párkány-Nána	128	12:25		Nagy-Maros	725	5:35		Czegled	703	1:25	gy. v.	Bukarest, Bázias				
152	6:00		/ Szeged, Szolnok	114	12:35		Wien	726	5:40		Czegled	103	1:30		Paris, Wien, N.-szomb.				
4102	6:10		/ Göd	162	1:10		Dunakeszi-Alag	4101	6:50		Esztergom	503	1:50		(Kolozsvár, Tóvis, / Sz.-Németi, Szolnok)				
6502	6:35		/ Esztergom	4114	1:50		Piliscsaba	139	6:55		Nagy-Maros	4107	2:05	sz. v.	Esztergom				
150	6:45		/ Lajosmizse, Kecskemét	504	2:00	gy. v.	(Szolnok, Kolozsvár,	6505	7:00		Lajosmizse	4107	2:05	sz. v.	Esztergom				
512	6:55	gy. v.	/ Rákospalota-Ujpest	126	2:10	sz. v.	Brassó, Sz.-Németi	147	7:05		Rákospalota-Ujpest	161	2:25		Dunakeszi-Alag				
1404	7:05		/ (Nagyvárad, Arad,	164	2:15		Párkány-Nána	721	6:20		Szolnok, Czegled	163	2:30		Rákospalota-Ujpest				
104	7:55		/ Brassó, Nagyszőlős,	4108	2:20		Esztergom	1407	6:25		Berlin, Zsolna	6507	3:20		Kecskemét, Lajosmizse				
154	8:00	sz. v.	/ (Körösmező	106	2:30	gy. v.	Wien, Paris	217	7:05	tszsz.	Párkány-Nána	713	4:05		Szeged, Szolnok				
712	8:30		/ Zsolna, Berlin	120	2:35	sz. v.	Galánta	709	7:15	sz. v.	Bukarest, Bázias	127	4:10		Nagy-Maros				
4104	9:05		/ Nagyszombat, Wien	704	2:40	gy. v.	Bukarest, Bázias	727	7:25		Czegled	4109	5:10		Esztergom				
116	9:20		/ Dunakeszi-Alag	722	2:45	sz. v.	Czegled	501	7:30	gy. v.	(Bukarest, Kolozsvár,	215	5:15	tszsz.	Erekeujvár				
156	9:35		/ Temesvár, Karas-	6504	2:50		Lajosmizse, Kecskemét	149	7:35	sz. v.	Maramarosszi, et	165	5:25	sz. v.	Rákospalota-Ujpest				
70c	9:40	gy. v.	/ (Bes, Bázias	186	4:10		Rákospalota-Ujpest	117	7:40		Rákospalota-Ujpest	115	5:30		Wien, Berlin				
650c	11:15	sz. v.	/ Orsova, Bázias	130	4:20		Nagy-Maros	4103	7:45		Paris, Wien	707	6:30	gy. v.	Orsova, Bázias				
158	11:25		/ Rákospalota-Ujpest	716	4:30		Szeged	6501	7:50		Esztergom	167	7:30	sz. v.	Rákospalota-Ujpest				
*) Vasár- és ünnepnapokon bezárólag november 14-ig közlekedik. *) Október és április hónapokban Vácig, november 1-től március 31-ig Dunakeszi-Alagig közlekedik. *) Csak október és április hónapokban közlekedik. *) Minden kedden, csütörtökön és vasárnapon közlekedik. *) Minden szerdán és szombaton közlekedik.				108	5:15	gy. v.	Wien	151	7:55		Kecskemét, Lajosmizse	105	7:10	gy. v.	Wien				
				168	5:55	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	131	8:10		Párkány-Nána	151	7:55		Göd	711	7:10	sz. v.	Temesvár, Bázias
				124	6:05		/ Nagy-Maros	719	8:25		Kiskunfélegyháza	131	8:10		Párkány-Nána	4113	8:10		Piliscsaba
				124	6:25		/ Párkány-Nána	153	9:10		Dunakeszi-Alag	719	8:25		Kiskunfélegyháza	137	8:20		Nagy-Maros
				4110	6:40		/ Czegled	705	9:20	gy. v.	Szeged	153	9:10		Dunakeszi-Alag	169	8:25		Dunakeszi-Alag
				1406	6:50	gy. v.	/ Esztergom	1408	9:30		Berlin, Zsolna, Pozsony	705	9:20	gy. v.	Szeged	125	8:50		Párkány-Nána
				726	6:55	z. v.	/ Berlin, Pozsony, Wien	4105	9:55	sz. v.	Esztergom	1408	9:30		Berlin, Zsolna, Pozsony	107	9:05	gy. v.	Wien
				170	7:10		/ Czegled, Szolnok	155	10:20		Rákospalota-Ujpest	4105	9:55	sz. v.	Esztergom	4111	9:25	sz. v.	Esztergom
				728	7:30		/ Dunakeszi-Alag	715	10:40		Szeged	6503	9:25		Kecskemét, Lajosmizse	1405	9:45	gy. v.	Berlin, Zsolna
				536	7:40		/ Lajosmizse	119	11:00		Galánta	1405	9:45	gy. v.	Berlin, Zsolna	511	9:50		(Nagyszében, Brassó, / Kolozsvár, Stanislau)
710	8:05		/ Bukarest, Bázias	1408	9:30		Berlin, Zsolna, Pozsony	171	10:05	sz. v.	Dunakeszi-Alag	1299	10:25		Vác				
1329	8:15		/ Vác	4105	9:55	sz. v.	Esztergom	113	10:35		Wien	717	10:50		Szeged, Szolnok				
4112	8:30		/ Esztergom	715	10:40		Szeged	9014	10:55	k. ost.	/ Konstantinopoly,	9014	10:55	ex. v.	(Belgrad, / London, Ostende, / Paris, Wien)				
1729	8:45		/ Dunakeszi-Alag	140	11:10		Nagy-Maros	A vonatok érkezése Buda-Császárfürdőbe.											
502	9:10	gy. v.	/ (Nagyvárad, Kolozsvár,	1022	11:20	k. ost.	Belgrad, Konstantin.					4001	5:50	sz. v.	Esztergom				
1408	9:20	sz. v.	/ Zsolna, Berlin	702	11:30		Bukarest, Konstantin.					4003	7:18		Esztergom				
118	10:00		/ Wien, Paris									4005	10:01		Esztergom				
706	10:15	gy. v.	/ Szeged, Bázias, Bukarest																
720	10:35	sz. v.	/ Kiskunfélegyháza																

Előfizetési díj:

Negyedévre... — 2 kor.
Félévre... — 4 kor.
Égész évre... — 8 kor.

Egyes szám 40 fill

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Főmunkatárs: KÁRPÁTI BÉLA.

Szerkesztőség és
kiadóhivatal
IX., Ferencz-körút
31. szám, I. em.

Megjelen július és
augusztus kivételével
havonta kétszer.

Achilles Sport-Egylet
Aradi Korcsolyázó-Egylet
Budapesti polgári lövészegey.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egylet,
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csónak-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Ényedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljaiúj helyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athleta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi Torna- s Vivóegy.,
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székestehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletikai-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujv. déki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai-Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Pikáns tornaünnepély.*)

A legkellemetlenebb ember az, aki valami jó mulatságot elront. Szerencsétlen végzetem, hogy néha a kellemetlen ember szerepét kell játszanom. De számos szülő kért meg, hogy hívjam föl a közfigyelmet arra a pikáns tornaünnepélyre, amit a főváros leányiskolai növendékeivel akarnak a jövő hónap végén tartani. Én pedig egy parancsnak föltétlenül engedelmeskedem: olvasóim parancsának, kik hozzám bizalommal fordulnak.

Férfiakra nézve nincs érdekesebb és pikánabb látvány, mint a fiatal leányoknak tornázását látni. A tornaruha igazán bájos. Térdig érő nadrágból és e fölött térdig érő szoknyából, hosszú harisnya és félcipőből áll.

A régi jó világban csak koros szülők részesülhettek abban a szerencsében, hogy fiatal leányokat láttak ebben a kosztümben tornázni. Ezelőtt husz esztendővel nagyon kíváncsi voltam erre a látványosságra. És csak hosszas utánjárás után tudtam azt elérni, hogy az Országos Színészakadémia leánynövendékeinek tornavizsgáján, melyet természet-szerűleg zárt helyiségben tartottak meg, megjelenhettem. Milyen szép volt!

*) Porzsolt Kálmán, lapunk szerkesztője a P. H. Esti levelében írta e sorokat. Szerk.

Azóta úgy látszik nagyon megfiatalodott az öreg paedagogia, mert a Pesti Hirlap szerdai száma hosszú kommunikét közöl arról, hogy a székesfővárosi polgári leányiskolák tanulói május 28-ikán a millenáris verseny-nálynán tartják meg első nyilvános tornaünnepélyüket.

Megállapították a hivatalos programot is. Lesz itt fölvonulás, szabadgyakorlat, játékok bemutatása és szeren való tornázás is. Még annak is reklámot csinál a hivatalos tudósítás, hogy a leánykák egyöntetű tornázó ruhában jelennek meg. A dress sötétkéék alj lesz, fehér bluzzal. És hozzá teszi: „festői látványnak ígérkezik ez a fölvonulás, mely gyönyörű képet fog nyújtani“.

Ezt én is mondom, aki már láttam zárt helyen fiatal leányok tornázását. A pikantéria iránti minden hajlandóságom dacára is azonban kénytelen vagyok azoknak a szülőknek igazat adni, akik azt tartják, hogy még sem illő dolog serdülő leányoknak tornázásából nyilvános mutatványt csinálni belépti díjak mellett.

Tornázni térden alul érő hosszú szoknyában, különösen tornaszereken képtelenség, mert életveszedelemmel jár. Tehát ha itt szertornázást is hirdetnek a nyilvános mutatványok között, akkor a leányok szoknyája csak térdig

érhet. Már most kérdem a jóízű emberektől, lehet-e ezer (mert ennyit ígér a reklám) tizenégy-tizenhat éves fiatal leányt térdig érő ruhábelépti díjak mellet mutogatni és erre a torna-versenyre Budapest utcáin fölvonultatni?

Ebben a korban a leányok lába térden alul már nem közlátványosság. És kikérem magamnak, hogy a leányomat vagy hugomat ha volna, ilyen módon mutogassa a hatóság.

A kosaras asszonyok és öreg urak eddig csak a leányiskolák kapuja előtt ácsorogtak. Most kimehetnek a nyilvános leány-tornaünnepélyre gyönyörködni és kiszemelni az áldozatokat.

Nem élek illúzióban, hogy a megbotránkozott szülők képviselőjében fölemelt tiltakozó szavammal ennek a pikáns paedagogiai látványnak rendezését meghiusítsam. De annyit megkövetelhetek a főváros hatóságától, hogy kötelezővé ne tegyék e torna-versenyen való részvételt az összes leányokra nézve. A szülőknek meg kell adni azt a jogot, hogy a leányuk szeméremérzete fölött maguk örködjének és rendelkezzenek. Amelyik szülő tehát nem adja beleegyezését leánya mutogatásába, azt ne kényszerithessék erre.

Előre tudom a hivatalos védekezést. Azt fogják mondani, hogy a tornázó ruha deczens lesz.

Nagyon jól ismerem ezeket a kosztümöket. Csináltattam eleget — ballerínák számára. A balletruha is csak térdig ér, alatta van a nadrág és harisnya. De mikor egy leány szíven tornázik, akkor épen olyan pikáns mozdulatokat csinál, mint egy ballerina.

A jámbor kommüniké még ezt is mondja erről a mulatságról: „Remélhetőleg a leányoknak ez első tornaünnepélye, mely a testi nevelés érdekében nemcsak uttörő, hanem amely a magyar leányok testgyakorlás iránti érzékének fölélnkítését is czélozza a testgyakorlás intenzivebb művelését fogja eredményezni“.

Ezt én a következőképp fordítom le magyarra: „Remélhetőleg a leányoknak ez az első tornaünnepélye lesz az utolsó is. Mert ez a magyar leányok kaczerkodás iránti érzékének fölélnkítését és a korai szeretkezés intenzivebb művelését fogja eredményezni“!

A nyilvános torna-versenyeknek alázattal alulírott voltam leglelkesebb hive és az országos ifjusági torna-versenyek kezdeményezője. Amiért sok támadást is kaptam. S ha Berzeviczy Albert államtitkár magáévá nem teszi eszmémet, nem is lett volna abból nemzeti intézmény. Az első országos ifjusági torna-versenynek még a programját is saját költségemen kellett kinyomatnom, mert nem adtak rá pénzt. Tehát senkisémondhatja, hogy nincs érzékem a nyilvános versenyek iránt.

De igazán fejetetejére állítása a dolgoknak az, hogy a fiu növendékeknek országos ifjusági torna-versenyét hivatalosan letiltották és ugyanakkor a leányiskolai növendékekkel rendeznek nyilvános pikáns mutatóványokat!

A jóhiszeműséget és jószándékot szívesen elismerem a rendezőknél. De csodálattal tapasztalom tanárainknál és hatóságainknál azt a naivitást, hogy nem látnak semmi megütközni valót a leányiskolai nyilvános tornaünnepen.

A naivitásnak meg van a maga költői beáse. De mégis úgy van az rendjén, ha nem az igazgató és tanár urak a naivak, hanem a leánynövendékek.

Zsolt.

Testnevelési angett Bécsben.

Ismerteti: Kemény Ferencz reálisk. igazgató.

Silberer orsz. képviselő Gautsch br. fejtegetéseire csatlakozik és szintén azt vallja, hogy a testi nevelés nem csupán a tornatanító, hanem az egész tantestület ügye. Ennek érdeklődését és tudását már a tanárképzésnél kellene figyelemre méltatni, hogy a tanár mindenben az ifjuság példányképe lehessen. Legtöbbet érnek a szabad és szabadtéri játékok, amikhez azonban idő és hely kell. Nincsenek elegendő játékterek! A javasolt czéllövésre megjegyzi, hogy az nem fejleszt sem a tüdőt, sem a szívet és izmokat és helyesebben a katonaságnál sajátítható el. Nem helyesli az ifjuság nevelésének katonai mederbe való terelését.

Hofer dr. reálgimn. tanár: az egymásra következő óráközök tartama mind nagyobb legyen; fontos a helyes lélekzetvétel, az egyenes tartás és járás; társadalom és család még mindig nem törődnek eléggé a dologgal, azért a játéknak és sportnak (főleg evezés és vivás) az iskolában való kötelező gyakorlását kell elrendelni.

Guttmann bécsi tornatanár nagyobb telkeket sür-

get iskolai építkezésekre és játékterek megszerzése dolgában helyi javaslatokat tesz.

Huepe prágai egyetemi tanár (kiváló tekintély!) szerint ma a középiskolai ifjúságnak csak mintegy harmada részesül az iskolában kellő testi nevelésben; a sorozási eredmények mutatják, hogy a középiskolai abiturienteknek 30, a főiskolai hallgatóknak 60—70, sőt helyenként 80 százaléka alkalmatlan. Az elfáradás kérdését elemezve, azt mondja, hogy a ki derekasan tornázik, annak pihenésre van szüksége, azért leg-helyesebb volna: délelőtt tudományos oktatás, délután testi kultúra. A német torna mint lényegileg mozgási gimnasztika fontosabb a svéd tornánál, mely kiváltképpen tartási gimnasztika, de lányoknál az utóbbit részesítené előnyben. A játékot ne rontsuk meg tulságos gyámkodással; az evezést mindenképen terjeszteni kell; a szülőket pedig felvilágosítani, hogy ők se maradjanak tétlenül.

Pistor dr. keresk. és iparkamarai titkár, a ki mint a bécsi független katonai szervezetű „Knabenhorte“ képviselője volt hivatalos, az eddigi hiányos eredmények ellensúlyozására mindenekelőtt egy miniszteriumi bizottság által összeállítandó statisztikát (!) tart szükségesnek. Az ifjúság testi nevelésének munkájába be akarja vonni a katonaságot, a sport- és a szülői egyesületeket. Gazdasági és társadalmi előnyeinel fogva szervezni kellene a kétéves katonai szolgálatot. Két játékdélután és egy teljesen szabad vasárnapot kíván, úgy hogy hetenként legalább 6—8, ee ha lehet 13—18 óra álljon a testnevelés rendelkezésére.

Herschmann dr. a bécsi Athletik-Sportklub képviselője a sportegyesületek jelentőségét fejtegette általában és az ifjúságra különösen; egy az egyesületek és a minisztérium képviselőiből alakítandó központi szervezet megteremtését ajánlja, mely azután a szükséges intézkedésekről tekintélylyel gondoskodhatnék.

Pimmer dr. a kitünő „Vierteljahrsschrift für körperliche Erziehung“ szerkesztője a bajok főforrását abban a „tanügyi elfajulási jelenség“-ben látja, hogy a hatóság a szabad délutánokat ugyan elrendeli, de ugyanakkor rendkívüli tárgyakkal lefoglalja. Az ankettnek főfeladata az volna, hogy a hely és időbeli lehetőségnek alapfeltételeit megszerezze. A bécsi iskolákban a tanulókra fejenként legfeljebb $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ m² udvarterület esik, holott még Londonban is 4 m². Egy miniszteriumbeli testnevelési szakosztály felállítását pártolja.

Hirt tornatanító kiegészítő adatokat közöl a középisk. testnevelés mai állapotáról: felemlíti a tornatanítóegyesületek rendezte torna- és játéktanfolyamokat, melyeken tavaly 400 tanerő vett részt; a torna- és játékkünnepélyeket és a tornatanítással foglalkozók statisztikáját, amiből kiderül, hogy az elméleti tárgyak középisk. tanárai a tornaóráknak csak 2—3 % -át látták el.

Glöser bécsi főreálisk. igazgató a középiskolák ellen elhangzott vádakot czáfolja és az évi értesítők-

ben feltüntetett adatok helyességét bizonyítja. Az iskolának nem csak a tanulókkal, hanem szülőkkel is akad baja, amikor az egészségre vonatkozó intézkedéseit akarja végrehajtani. A szülői egyesületekből nem kér, mert az iskolának minden közvetítés mellőzésével magukkal a szülőkkel kell érintkezésbe lépnie. Hasonló értelemben szól Thumser gimn. igazgató, aki szerint nem újabb rendeletekre van szükség, hanem játékterekre, időre és pénzre. Az elméleti oktatást nem lehetséges mindig csak a délelőttre szorítani.

Löszl tanár orsz. képviselő azon nézetének ad kifejezést, hogy az ankett eszméit idő- és pénzhány miatt nem lehet majd megvalósítani. Nem táplál pedagógiai aggodalmat a tanulók tornázásának egyesületek és versenyek révén való előmozdítása ellen, amelyeknek vezetését bizalomra érdemes egyének intézik s azért ily értelmű indítványt terjeszt elő.

Burgerstein dr. ismerteti a középiskolák lég- és fénybeli viszonyait. Minthogy az iskolának tanítási célját mindenképen el kell érnie, két délutánnak és a nagy szünidőknek feladatmentesítése utóbb a munkának bizonyos torlódását fogja eredményezni, mely kedvezőtlen hatással lesz a tanulókra, anélkül, hogy a testnevelés célját előmozdította volna. Örvendetes, hogy a katonai hatóság több helyen az iskoláknak rendelkezésére bocsátotta a gyakorlótereket, ugyanezt megtehetné a kaszárnya udvarával is (?). Az eddiginél jóval nagyobb figyelemben részesítendő a főiskolai poigárságnak és a tanárjelölteknek sport- és játékbeli kiképzése.

Hochermann egyetemi vegyész az uszásért száll sikra: kívánja az ilyen egyesületeknek támogatását, az uszómestereknek állami kiképzését és az úzásnak gyakorlását az egész éven keresztül.

Werdnik vívómester jellemfejlesztő és higiénikus előnyeinel fogva ajánlja a modern iskola szerint üzött vívásnak próbakénti bevezetését a középiskolákba. Ugyanily értelemben nyilatkozik Wehr nyug. reáliskolai igazgató, aki a tanárjelölteknek testnevelési kiképzését is szükségesnek mondja, már csak azért is, hogy a tanuló-ifjúságnak jó példával szoldálhassanak.

Glas tanár és tornatanító a svéd torna mellőzésével a Spiesz rendszerét ajánlja; a játék kötelező voltát elhamarkodottnak tartja, ellenben hetenként egy 3. tornaórát és havonként $\frac{1}{2}$ napos távgyaloglást kíván. A szülőket kellő előadások révén tájékoztatni kell a mozgalomról és a munkába be kell vonni. A nyilvánversenyeket tan- és nevelésügyi, továbbá egészségügyi tekintetből nem helyeselheti (!).

Január II. Pidoll br. dr a Tresianum volt igazgatója a következőket ajánlja: 1. Mindennemű (tanár) jelöltek kötelesek valamely hosszabb tartamu testnevelési tanfolyamban résztvenni, magukat elméleti és gyakorlati vizsgának alávetni, melynek eredménye a bizonyítványban (oklevélben) bejegyzendő. 2. A kinevezési okmányba beveendő, hogy kellő díjazás

mellett testneveléssel is tartoznak foglalkozni. 3. Az iskola felelősége azokra az intézkedésekre szorítkozzék, amelyek balesetek megakadályozását czélozzák. 4. Testgyakorlásra naponta (!) 2 óra jusson; amíg ez a házi feladatok és a tanulói létszám csökkentése révén lehetséges lesz, két kötelező játékdélutánat kell rendszeresíteni. 5. Az óráközök 15, illetőleg 30 percig tartanak, a nagy szünidők csak 6 hétig, viszont a karácsonyi és kusvétii szünidő az eddiginél tovább.

Boberskyj lemergi gimn. tanár csak a valóban elérhetőre szeretne törekedni. Nem az a kérdés, hogy svéd vagy német torna, hanem az, hogy a rendszernek tudományos (!) alapja legyen. A jelölteknek ezirányú kiképzését ő is hangoztatja. Külön intézeti sportklubok szervezését ajánlja megfelelő helyiséggel és trénerrel (!). Minden intézet rendezzen olimpiai játékokai belépő díj mellett, melyekből a szükségletek fedezendők. Addig ne nyugodjék egy középiskola sem, míg játékteret nem biztosított magának. A jövőre való tekintettel az ifjúságot a szobatornával is meg kellene ismertetni.

Guth dr. prágai gimn. tanár tanerő és tantárgy dolgában teljes egyenjogúsítást kíván. Ajánlja egy külön testnevelési szakosztály felállítását, a tanulók szünidei vándorlásainak támogatását a turista egyesületek részéről és a lovaglásnak (!) iskolai gyakorlását, ami lovassági helyőrségekben nem fog nehézségekbe ütközni.

Hirth tart. képviselő a német tornának, nevezetesen a Maul-féle módszernek a hive és a tornaegyleteknek bevonását ajánlja.

Karasek tornatanító: a tanulók körében terjedő idegesség és öngyilkosságok ellen az intenzivebb testi kultúrával kell küzdeni. Háromévenként általános statisztikát kellene összeállítani, amelyből kiderülne, vajjon az iskolák megértették és megvalósították-e a hatósági intézkedéseket. Játék, sport és versenyek hatalmas pedagógiai eszközök: csak jó tanulók versenyezhesenek (!?). A tapasztalat igazolja, hogy a sportot űző tanulók a tudományos tanításba legalább akkora eredményt mutatnak fel, mint a nem sportoló tanulók (??).

Dostal tornatanító a svéd tornának kötelező bevezetését sürgeti valamennyi iskolában; továbbá hatgerinczferdülések ellen rövid két perczre terjedő gyakorlatokat ajánl, amelyek az óráközökben elvégezhetők.

Lipka tart. képviselő visszautasítja a középisk. tanároknak a jelentésben tulajdonított sportellenségét és a jelölteknek megfelelő kiképzését sürgeti. Hangsúlyozza a néptanítóknak a testi nevelés körül szerzett érdemeit, óv a tulságos ellenőrzéstől és helyteleníti, hogy a tornatanítás felülbírlására orvosi képzettségű országos felügyelőket hoznak javaslatba.

Rieger dr. tank. főigazgató a felhangzott számos új követeléssel szemben szükségesnek mondja az új kulturforgalom megállapítását; ebben pedig a tanárságnak odaadó buzgalma hell számítani.

Lukas a bécsi tornatanító-képző vezetője egy miniszteri testnevelési szakosztály felállítását sürgeti.

Klenka tornatanító a testi nevelés érdekében megtartandó iskolai értekezleteket deczemberről az isk. év elejére tenné át és az évi értesítőkb. közlendő testnevelési statisztika részére egységes eljárást és nyomtatványokat kíván.

Plasecki dr. tornatanító zárószavával él s valamennyi indítványát fenntartja. Az egységes statisztika követelményéhez hozzájárul.

Iskolák. Főiskolák.

Leányok tornaünnepélye. A székesfővárosi polgári leányiskolák tanulói május 28-án, szombaton, délután négy órakor a Millenáris versenypályán tartják meg első tornaünnepélyüket. Az ünnepély rendezésével megbízott végrehajtó-bizottság hétfőn Erdődy Imre polgári leányiskolai igazgató elnöklésével ülést tartott, amelyen megállapították az ünnepély sorrendjét és amelyen Bély Mihály tornafelügyelő a rendezésre vonatkozó terveket ismertette. Az ünnepélyen résztvesznek az I. ker. Fehérvári-uti, a II. ker. Battyhány-utczai, a III. ker. Bécsi-uti, az V. ker. Vadász utczai, a VI. ker. Váci köruti, a VII. ker. Dohány-utczai és Aréna-uti, a VIII. ker. Csokonai-utczai és Práter-utczai és a X. ker. Bánya-utczai polgári leányiskolák 2—4 osztályos tanulói. Összesen 1000-nél többen vesznek részt a tornaünnepélyen amelynek sorrendje a következő: 1. Felvonulás és oszlopokba felállás. 2. Himnusz. 3. A zászlók megkoszorúzása. 4. Közös szabadgyakorlatok zenére. 5. Iskolák tornázása szereken. 6. Mintacsapatok tornázása. 7. Játékok bemutatása. 8. Oszlopokba felállás. 9. Szózat. 10. Elvonulás. A leányok egyöntetű tornázóruhában jelennek meg. A dress sötétkék alj, fehér bluz, fekete öv és iskolánként fehér sapka, illetőleg fehér szalag a hajban. Festői látványnak ígérkezik ez a fölvonulás amely gyönyörű képet fog nyújtani. Az ünnepélyen résztvevő iskolák már megkezdték a készülődést és a mintacsapatok is már serényen dolgoznak, hogy minél szebb gyakorlati anyagot mutathassanak be. Remélhetőleg a leányoknak ez az első tornaünnepélye, amely a testi nevelés érdekében nemcsak uttörő, hanem amely a magyar leányok testgyakorlás iránti érzékének felélesztését is czélozza, a testgyakorlás intenzivebb művelését fogja eredményezni.

A fővárosi iskolák tornaünnepéje. A fővárosi polgári fiúiskolák tanulóinak második tornaünnepéje május 29-én, vasárnap délután 3 órakor lesz a millenáris versenypályán. Az ünnep rendezésével megbízott végrehajtó bizottság legutóbb Lád Károly elnöklése alatt ülést tartott, amelyen résztvettek az összes polgári fiúiskolai igazgatók, a tanügyi osztály részéről dr. Gerencsér László, mint a bizottság jegyzője. Előadó Bély Mihály

tornafelügyelő volt, aki a tornaünnep sorrendjét és a rendezéssel kapcsolatos intézkedéseket ismertette. Az ünnepélyen résztvesznek a főváros összes polgári fiúiskoláinak 2—4 osztályaiból az önként jelentkező tanulók. Az 1908. évben rendezett első tornaünnepélyen 1200 tanuló vett részt. Most elröeláthatólag 3000 lesz a résztvevők száma. A tornaünnep sorrendje a következő: 1. Felvonulás a millenáris versenypályán és oszlopokba állás. 2. Himnusz. 3. Zászlók megkoszorúzása. 4. A győzelmi zászló átadása. (A főváros tanácsa 1908-ban örökös vándordíj gyanánt egy győzelmi zászlót ajánlott fel, amelyet akkor a versenyben győztes fehérsas-téri polgári fiúiskola nyert el. Ez iskolának igazgatója a győzelmi zászlót a szabályok értelmében a polgármesternek vagy megbízottjának adja át, aki a helyszínen kihirdeti, hogy a vándordíjat képező zászlót a főversenyben győztes csapat nyeri el. A két év előtti győztes csapat iskolája a zászlójára emlékszalagot kap.) 5. Közös szabadgyakorlatok. 6. Iskolák tornázása. 7. Mintacsapatok tornázása. 8. Szabadgyakorlatok zenére. 9. Együttes tornázás 16 korláton. 10. Játékok bemutatása. 11. Egyéni és csapatversenyek. 12. Oszlopokba felállítás. 13. Szózat. 14. A verseny eredményének kihirdetése. 15. Elvonulás. A rendkívül gazdag műsorra való tekintettel az előadó javaslatára a végrehajtó bizottság elhatározta, hogy a főversenyt, amely a két előirt szabadgyakorlat végzéséből és a magasugrás versenyéből áll, mivel ezek lebonyolítása hosszú időt vesz igénybe, május 27-én, délután négy órakor tartják meg ugyancsak a millenáris versenypályán. Ugyanekkor tartják meg a távolugrási versenyt is. A főverseny eredményét május 29-én a polgármester vagy megbízottja fogja kihirdetni.

A Műgyetemi Evezős Club alakuló gyűlése. Tagjaink élénk részvétele mellett tartotta első rendes alakuló-gyűlést ez az új főiskolai sport egyesület. Régen érzett hiány pótlására hivatott s eredménye egy hosszabb idő óta tartó mozgalomnak, melynek célja az volt, hogy főiskoláink ifjúsága is önállóan szerepeljen evezős-egyleteink között. Az iniciatívát a Műgyetem Budára költözése adta meg; a közvetlen mellette elfolyó Duna hullámain nemsokára megjelenik ifju új egyesületünk piros-fehér dressze.

Kováts Sebestyén Aladár, min. osztálytanácsos, műgyetemi dékán elnökléte alatt folyt le a közgyűlés. Az előkészítő-bizottság jelentését egyhangulag tudomásul véve a közgyűlés a választmányt választotta meg, melyről a következő tisztikar alakult: Tanár elnök: Kováts Sebestyén Aladár min. osztálytan. Elnök: betöltetlen. Alelnök: Csonka Ferenc. Ügyvezető-alelnök: Horváth Elemér. Főtítkár: Martiny Géza. Titkár: Nádas Ödön. Pénztáros: Marschalkó Béla. Szertárosok: Topsscher Béla, Mayer Jenő. Ellenőr: Speidl Bódog. Művezető: Schwanfelder Ferenc. Háznagy: Kis Gusztáv. Választmányi tagok: dr. Szabó Gusztáv, Rimócy Mihály, Aradi Jenő, Kazinczy Gábor, Gurusalti Ferenc. Az új

egyesületet illető összes megkeresések a titkársághoz (I., Műgyetem) intézendők.

A BEAC házi versenye. A BEAC a lágymányosi tribünt teljesen megtöltő közönség jelenlétében rendezte házi versenyét, melyen a club teljes gárdája részt vett. Így nem csodálható, hogy a verseny igen jó eredményeket eredményezett, habár az orkánszerű szél károsan folyásolta be az eredményeket. Ugy Rác Vilmos, mint Wiesner a korai szezonot tekintve máris respektábilis eredményeket értek el, a juniorok pedig nagy reményekre biztatnak. A versenyt dr. Speidl Zoltán igen jól bonyolította le.

Részletes eredmények:

100 yardos síkfutás handicap (17 induló):

1. Schmidt Gusztáv (3. m. előny) 10.8 mp.
2. Rác Vilmos (scratch).
3. Speidl Bódog (3. m. előny).

Sulydobás handicap (10 induló):

1. Wiesner Frigyes (scratch) 1073. cm.
2. Oláh Andor (100. cm. előny) 598. cm.
3. Kelemen Ferenc (150. cm. előny) 1020. cm.

Távolugrás handicap (8. induló):

1. Schmidt Gusztáv (scratch) 600. cm.
2. Vértés Ferenc (80. cm. előny) 598. cm.
3. Rác Vilmos (30. cm. előny) 583. cm.

$\frac{1}{2}$ ang. mértf. síkfutás handicap (6. induló):

1. Wiesner Frigyes 2. p. 13.6 mp.
2. Speidl Bódog.
3. Kelemen Ferenc.

Magasugrás handicap (8. induló)

1. Speidl Bódog (18. cm. előny) 175 cm.
2. Jakoby Antal (20. cm. előny) 172. cm.
3. Oláh Andor (20. cm. előny) 167. cm.

Diszkoszvetés (7 induló):

1. Wiesner Frigyes 3323 cm.
2. Rác Vilmos 3236 cm.
3. Jakoby Antal 3030 cm.

1 ang. mértf. síkfutás handicap (9 induló):

1. Weisschauss Mihály (stratch) 5 p. 05 mp.
2. Makó Bertalan (150 m. előny).
3. Eperjessy Béla (65 m. előny).

Az ifjúsági házi verseny, valamint ezen versenyről elmaradt 3 ang. mértf. síkfutás és rudugrás handicap szerdán d. u. 3 órakor lesz a a lágymányosi sporttelepen.

Labdarugás.

Budapesti Torna Club — Rudolfshügel (Bécs) 4 : 1.

A millenáris pályára csak 2000 ember sétált ki, — kíváncsian a BTC. előrelátható győzelmére. A jó formában levő piros-fehérek azonban nem igen igyekeztek megfelelni a várakozásnak, vagy legalább is nagyon megvárakoztatták a közönséget a győzelem biztosításával.

A bécsi csapat két játékosát kivéve nagyon sűrű emberek közül van összeállítva. Megjelenésük és agilitásuk kielégítő és föltétlen dicséret illeti teljesen fair játékukat. Valóban ez szerezte a legnagyobb élvezetet a mérkőzés folyamán, hogy mindkét csapat fair volt.

A BTC. csupán a második félidőben játszott úgy, ahogy azt tőle elvártuk. A kitünő csatársor egy hosszabb ideig tartó támadásával igazán élvezetes percekhez szerzett a közönségnek, amelyen szokatlan lelkesedés vett erőt. Ez a csatársor tényleg jobb most minden más magyar csapat csatár soroknál és csupán a balösszekötő nemtörődömsége szorul még javulásra. A két szélső gyors és önzetlen játéka, a középcsatár labdaosztása és kiváló lövőképessége már magában is nagy veszedelem az ellenfél védelmére. Ezuttal azonban a jobb összekötő volt a csatársor legjobb embere, aki különösen a második félidőben mutatott játékával ugyancsak rászolgált a piros sapkára.

A fedezetek inkább agilitásukkal és jó szedőképességükkel tűntek ki, míg a védelemben a bal hátvéd ezuttal nem volt a szokott jó.

Az első félidőbeli játékról kevés följegyezni való momentum van. A BTC. szél ellen játszó többet támad ugyan, de nem nagyon eredményesen. Különösen megakad minden támadása a baloldalon, hol a két bécsi reprezentatív játékos mindent sikerrel ment. A bécsiek jobbszélsője a félidőben megsérül és helyébe tartalék áll be. Félidő: 0 : 0

Helyesere után a BTC. lendületesebb játékba kezd. A szebbnél-szebb támadások eredménye a Késmárky által védhetetlenül rugott goal. A bécsiek azonban a magyar védelem erős hibájából azonnal kiegyenlítenek. Ugy látszik csak ez kellett a BTC.-nak, mert ezután teljes erejével befekszik a játékba. Valóban pompás látványt nyújtott a tüzes ostroma és igazán nem irigyeltük a kapus helyzetét, akinek minden pillanatban akadt dolga. Dobó és Késmárky gyönyörű lövései, majd az utolsó perczben Mészáros egyéni játéka négyre szaporítják a magyarok goaljainak számát, mely után Szüsz Hugó (MTK.) bíró a mérkőzés végét jelzi és a közönség meglegedetten távozik.

A Ferencvárosi Torna Club Bécsben. WAC — FTC : 2 : 1. Kellemetlen, szeles, hűvös időben, nagy közönség előtt folyt le a mérkőzés, melynek eredményével, tekintve a bécsi csapat kitünő voltát, meg lehetünk elégedve.

A játék a magyarok támadásával, indul de Schlosser lövése a kapufát éri. Később Weisz viszi le a labdát a bécsi kapu elé, Schlosser a kapu fölé lö. Majd Andres kornert rug a bécsiek javára. A félidő változó támadásokkal 0 : 0 végződött.

A második félidőben FTC kapja a kedvezőbb oldalt és a félidő közepéig változó támadásokkal, de goal nélkül folyik a játék. Majd a FTC jut hátrózott fölénybe és állandóan a WAC térfelén tanyáznak. Közben Cohn kiszökik és goalt lö. A 35-ik perczben Cohn szépen helyezett labdája megszerzi a bécsieknek a második goalt. A FTC ezután nagy fölénybe jut. A negyvenedik perczben Borbás ccenterét Weisz lövi, mit a beck kézzel véd. Az ezért megítélt tizenegyesből lesz a magyarok egyetlen goalja. Jó bíró volt Meisl.

Torna. Athletika. Vivás.

A Magyarországi Tornatanitók Egyesülete Bolla Mihály, a Magyarországi Testedző Egyesületek Szövetsége alelnökének vezetése alatt tisztelgett gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszternél, hogy kinevezése alkalmából üdvözölje. A küldöttség utalt a hazai testnevelés fontos hivatására s kérte a miniszter szíves jóindulatát egyrészt a testedzés országosan közérdekű ügye iránt, másrészt pedig a nehéz hivatásukat nemes odaadással teljesítő tornatanitók anyagi érdekeinek sürgős javítása iránt. A miniszter szívesen válaszolt a küldöttség szavaira. A testedzés fontosságát saját tapasztalatai alapján ismeri. Felhívta a tornatanitókat teendők lelkes teljesítésére a jövőben is, biztosítván őket hathatós támogatásáról. A küldöttség ezután kérelmét Molnár Viktor államtitkár előtt ismételte, aki mint a testedzés lelkes híve, úgy magát az az ügyet, mint annak hivatott ápolóit pártfogásáról szívesen biztosította.

A Magyar Athletikai Club közgyűlése. A Magyar Athletikai Club szombaton, folyó hó 9 én tartotta meg XXXVI-ik évi rendes közgyűlését, a Nemzeti Lovarda helyiségében, a tagok nagyszámu részvétele mellett. Dr. Gerenday György alelnök szép megnyitó beszéde után dr. Nemes Dezső titkár tartotta meg évi jelentését, melyben az elmúlt évet, mint a klubnak fennállása óta sikereiben leggazdagabb évét jellemezte. Athletikában 143 első, 115 második és 79 harmadik díjjal a klub magyar egyesület által soha meg sem közelített eredményt birt felmutatni. Football csapata a FTC mögött a bajnokságban második helyre jutott. Vivásban Krencsey Géza és dr. Tóth Péter révén megnyerte Magyarországnak úgy kard, mint törbajnokságát. Uszásban Las-Toorres Béla megnyerte a 100 yard kivételével Magyarország összes uszóbajnokságait, leverte Magdeburgban az ötszörös angol bajnok és világrekorder Battersby és három nemzet legjobbjai ellen egyedül megnyerte Berlinben a legnagyobb német

pointvándordíjat, a Staatpreist. Téniszben Schmid Ödön és Kelemen Aurél Személyében kiváló és nagy versenysikereket felmutató tagokkal birt a klub és különösen rámutatott a jelentés arra a kiváló vezetésre, amelylyel Schmid Ödön ténisz-igazgató, a klubban néhány évvel ezelőtt még gyermekecipőben járó téniszsportot oda emelte, hogy ma két trénerrel, nyolcz pályán másfélszáz játékosal rendelkezik az egyesület. Kimagasló volt a klubtársadalmi élet fejlődése is. A klubház új dunai terrasse-a nyári hónapokban a legkellemesebb üdülőhely jellegével a tagokra nézve a gyönyörű margitszigeti sporttelep egyik fő vonzóereje lett. A tetszéssel fogadott titkári jelentés után tudomásul vette a közgyűlés a pénztári és számvizsgálói jelentést, megadta a felmentvényt és elfogadta a jövő évi költségvetést. Ezután közgyűlési határozattá emelte a választmánynak a hölgytagokról szóló tervezetét és a régi elnökség, és pedig gr. Andrassy Géza elnök, dr. Gerenday György, gr. Széchenyi László, Libits Adolf és gróf Nákó Sándor folytatólagos működése fenntartásával, megejtették a választást, a következő eredménynyel: választmányi tagok lettek: Asbóth Jenő bajnok, K. Császár Géza, dr. Dobák Emil, Friedrich Nándor, dr. Gerde Oszkár, gr. Hadik-Barkóczy Endre, Holub József, Horvátovics Iván, dr. Izsák Gyula, Kertész János, Krempels Viktor, Krencsey Géza, Lauber Dezső, Lázár József, Lázár Pál, Löllbach Kálmán,

Lukáts Antal, dr. Mennyey László, dr. Mező Béla bajnok, Muzsa Gyula, dr. Nagy Béla, dr. Nemes Dezső, Oláh Aladár, dr. Olgyay István, örgróf Pallavicini György, dr. Polónyi Dezső, Porzsolt Ernő bajnok, Réthy Pál, Schmid Ödön, Simon Pál, dr. Szekeres Kálmán, dr. Szerelemhegyi Jenő, Szokoly Alajos, ifj. Tamedy Mihály, dr. Tóth Péter, báró Vécsey Miklós, dr. Virava János, Zuber Ferencz, Zulawski Béla, gróf Zichy Béla Rezső, dr. Yolland Artur. Számvizsgálók lettek: Horvátovics Ferencz, Hosszu István, Kóczy Aladár. A közgyűlés a választások után nagy ünneplésben részesítette kiváló alelnökét, dr. Gerenday Györgyöt, aki annyi szakismerettel, energiával és lelkesedéssel hosszú évek sora óta viszi közelebb a klubot eszméi megvalósításához.

A Röser-tanintézet atletikai versenye. Daczára a viharszerű szélnek, jól sikerült az intézet versenye. Kár, hogy a szép példa nem talál elég követőre középiskoláink között. Az intézet vezetőjét, Röser A. Edvint csak elismerés illetheti, hogy megértve a kor szellemét, a kezére bízott ifjak lelki és szellemi kiművelése mellett testük edzését és ápolását sem hanyagolja el. A nagy számú résztvevő közül figyelemre méltó eredményt értek el: B. Vardener István a magasugrásban 177 cm., melynél kisebb eredménynyel nem egy bajnokságot nyertek már. Brandl szépen nyerte a negyed angolos handicapet, ideje a szélhez viszonyitva jó. Szalai a 200 méteres handicapet nyerte és ugyancsak scr.-ről harmadik volt a távolugrásban. Malcher a 100 méteres juniorban mutatott figyelemre méltó formát.

VADÁSZFEGYVEREK

Csakis elsőrendű gyártmányok!

Flobertek, pisztolyok, revolverek, sport,
 .. utazási cikkek és távcsöveket ..

csekély havi törlesztésre

szállit

NOWOTNY J.

prágai fegyvergyáros budapesti telepe
 Budapest, VI., Nagymező-utca 21.

Kérjen főárjegyzéket!

! TELEFON !
 112—69

! TELEFON !
 112—69

